

André de Lorde in English and in Polish. *Particularism vs Essentialism: Two Approaches to the Translation of a Grand-Guignol Dramatic Text*

Tomasz Kaczmarek

Institute of Romance Studies

University of Lodz, POLAND

Anna Jarosz

Department of English Language and Applied Linguistics

University of Lodz, POLAND

ABSTRACT

The article examines two recent translations (Polish and English) of André de Lorde's drama entitled *La Dernière torture*, and the strategies employed to convey the aesthetics of macabre and terror of the Grand-Guignol Theatre, which was popular in Paris in the years 1897-1962, and is regarded as the precursor of the modern horror movie. The drama is an amazing representative of the Grand-Guignol as it intricately builds on tension and fear by means of both visual clues (terrifying scenes) and also verbal hints (appealing to the audience's imagination and feelings). The analysis of the translated texts and their comparison to the French original reveal two different, yet equally successful, approaches to translation of the Grand-Guignol dramatic text referred to as: *particularism* and *essentialism*. Both the approaches, originating from different assumptions, aim to preserve the original atmosphere of the drama and to take into account the fact that their audiences have been raised in different realities than that of André de Lorde's contemporaries.

KEYWORDS: cultural and historical context, dramatic text, domestication, foreignization, Grand-Guignol, literary translation

André de Lorde in English and in Polish. *Particularism vs Essentialism: Two Approaches to the Translation of a Grand-Guignol Dramatic Text*

Tomasz Kaczmarek

Institute of Romance Studies

University of Lodz, POLAND

Anna Jarosz

Department of English Language and Applied Linguistics

University of Lodz, POLAND

ABSTRAKT

Artykuł porównuje dwa tłumaczenia (na język polski i angielski) dramatu francuskiego pisarza André de Lorde'a, uznawanego za prekursora współczesnego horroru filmowego, pod tytułem *La Dernière torture*, oraz przedstawia dwie strategie zastosowane przez tłumaczy w celu przybliżenia czytelnikom i publiczności estetyki paryskiego teatru grozy Grand-Guignol, który cieszył się popularnością w latach 1897-1962. Dramat ten można uznać za reprezentatywny dla estetyki tej „krwawej sceny”, ponieważ w sposób wyszukany buduje napięcie i strach przy pomocy zarówno środków wizualnych (przerażających scen) jak i dźwiękowych i świetlnych efektów specjalnych (utrzymujących publiczność w stanie pobudzenia nerwowego). Analiza tłumaczeń oraz ich zestawienie z oryginałem ujawniły dwa różne, choć jednakowo skuteczne, podejścia do przekładu utworów scenicznych pokazywanych na deskach Grand-Guignol określonych w artykule mianem *partykularyzmu* i *esencjonalizmu*. Obydwa podejścia, mimo że wywodzące się z różnych założeń i celów, jakie przyświecały tłumaczom, mają na celu oddanie przerażającej atmosfery zawartej w treści sztuki, biorąc pod uwagę współczesnego odbiorcę niezaznajomionego z realiami historycznymi, w jakich powstała.

SŁOWA KLUCZOWE: kontekst kulturowy i historyczny, tekst dramatyczny, udomowienie, egzotyzacja, tłumaczenie literackie